

PRAGT smerlingen

Medlemsblad for
medlemmer

af

VESTSJÆLLANDS
AKVARIE- OG
TERRARIEKLUB

stiftet 1963

Nr. 6
OKTOBER
2009

Chromobotia macracanthus - pragtsmerling. Foto: Johannes Noval.

Dette nummer:

- Side 2: Indhold og oplysninger om klubben.
- Side 3: Oktober måneds møder
- Side 4: DAU Kreds 2-3's »Landsstævne«
- Side 5: Akva-dagens program
- Side 8-14: *Chromobotia macaranthus* - Pragtsmerling
- Side 15: Bestyrelsen og gruppernes kontaktpersoner.

Øvrige oplysninger:

Klublokale: Hvilebjerg skole, Kirkerupvej 18, Sørbymagle, 4200 Slagelse

Hjemmeside: vatk.dk

Klubbladet: Redaktør: Per Kylllesbech Petersen

Ansvarshavende: John Pærremand

Tryk (laserprint): Per Kylllesbech Petersen

Stof til næste blad: **Senest 21. oktober**

Næste klubblad udkommer i uge 44 2009.

Fællesaktivitet mandag den 5. okt. kl. 19.15.

i klublokalet Kirkerupvej 18, Sørbymagle, 4200 Slagelse

På denne måneds fællesmøde ser vi på hvordan vi selv kan lave foderdyr til vores terrariedyr.

Terrariegruppen vil dele ud af sine erfaringer med en lang række foderdyr-emner - Hvordan de holdes og formeres, og hvilke terrariedyr, der kan nyde godt af foderdyrene.

Mød op og vær med - flere af terrariedyrenes foderemner kan også bruges til dine akvariefisk.

Vel mødt - Bestyrelsen

Mødet afsluttes med "Fra medlem til medlem" - medbring evt. effekter.

Fotogruppen: Møde mandag den 12. okt. kl. 19.30 hos Bjarne Larsen

Fotogruppen skal besøge Bjarne der er Akvariegruppens kontaktperson, Bjarne vil gerne have taget nogle billeder af sine mange forskellige rejearter. - Skulle *du* også få lyst til at få taget et portræt af din yndlingsfisk/dit yndlingsdyr, så vil Fotogruppen gerne komme og holde et møde hos *dig*.

Mød også op, hvis du bare gerne vil se Bjarnes rejer.

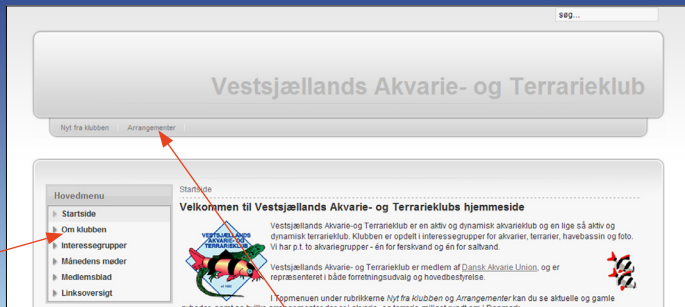
Vi mødes hos Bjarne. Se adr. på side 15.

Hilsen Per

Følg med i klubbens aktiviteter på klubbens hjemmeside

Klubbens aktiviteter består af meget andet end de møder, der er beskrevet i medlemsbladet.

Se f.eks. mere om klubben på undermenuen "Om klubben"

Mødeændringer

eller aflysninger kan ses på hjemmesidens startside - Se også andre klubbens arrangementer

DAU, Kreds 2-3 og Karlemoseparkens Akvarieklub
arrangerer

LANDSSTÆVNE MED UDSSTILLING AF DM-AKVARIER

30. oktober til 1. november 2009

i Karlemoseparkens beboerlokaler

Karlemosevej 73b, Ølby, 4600 Køge

Gæstestiller:
Poecilia Scandinavia

De udstillede akvarier kan ses
lørdag fra kl. 10-17
søndag fra kl. 10-15

PROGRAM

30. oktober:

DM i klubakvarier

Fotokonkurrence fra kl. 19-22

(alle kan deltage i fotokonkurrencen)

GRATIS ADGANG

31. oktober:

Akvadag

Foredrag, DM i akvaquiz og auktion
fra kl. 12.00-ca. 17.00.

Indskrivning af auktionsvarer
kl. 11.00-12.00

ENTRÉ 30 KR.

1. november:

DAU holder delegeretmøde

Delegeretmødet starter kl. 11.00

DAU Kreds 2-3

og Karlemoseparkens Akvariekлуб afholder

Akva-dag

Lørdag den 31. oktober 2009

i Karlemoseparkens beboerlokaler

Karlemosevej 73b, Ølby, 4600 Køge

PROGRAM:

- Kl. 11.00 Indskrivning af auktionsnumre
Der er mulighed for at medbringe max. 10 poser pr. deltager.
- Kl. 12.00 Velkomst og 1. del af DM i aqua-quiz.
Quizmaster er Rasmus Hurup Hansen, DAU
- Kl. 12.30 Kristoffer W. Jørgensen om aquascaping og nano-akvarier
Aquascaping er kunsten i at indrette et akvarium, hvor man benytter forskellige teknikker og stilarter til at skabe landskaber, bjerge, vandløb og skove osv... Kristoffer vil også indvie os i kunsten at lave et nano-akvarium.
- Kl. 13.45 Pause
- Kl. 14.00 2. del og finale i DM i aqua-quiz
- Kl. 14.30 Gennemgang af de bedømte akvarier ved DM i klubakvarier
ved Hans-Ole Kofoed, HAK.
- Kl. 15.45 Præmieuddeling
ved Rasmus Hurup Hansen, DAU
- Kl. 16.00 Auktion over de indskrevne auktionsnumre.

Der er mulighed for at købe brød, kaffe, øl og vand

Entré: 30 kr.

ALLE ER VELKOMNE

Vi er en professionel EL virksomhed der lægger vægt på god service og nære kontakter.

Vi kan tilbyde en bred vifte af service til både privat og professionel

Vi kan hjælpe dig med at sætte strøm til DIN hobby, f.eks kan vi samle og opsætte et modul der sikrer at du får besked via sms ved strømsvigt. Så slipper du for at komme hjem til døde fisk og kolde terrarier.

Eller vi kan give rådgivning omkring EL-sikkerhed i dit fugtige akvarie- eller terrarierum.

Eller skal du lige have en ny HQI lampe over dit saltvand, eller et lysstofsrør. . .

Kontakt os via vores hjemmeside www.sw-electric.dk eller på Tlf: 3117 7574

Mail: mail@sw-electric.dk

SW-Electric - sæt strøm til din hobby

PRAMMANN'S BONNIE DYRECENTER
KALUNDBORGVEJ 83 · 4200 SLAGELSE · TLF. 58 53 32 35

**Vestsjællands
 største udvalg**

**AKVARIEFISK
 KRYBDYR/PADDER
 GNAVERE &
 FUGLE**

TILBEHØR TIL HUND OG KAT

ALT TIL HAVEBASSIN

PRAMMANN'S
BONNIE DYRECENTER

INDGANG

ÅBNINGSTIDER:

Mandag - fredag . . . 10.00 - 17.30

Lørdag - søndag . . . 10.00 - 15.00

Chromobotia macracanthus

Foto: Johannes Noval

Tekst: www.akva-net.dk

PRAGTSMERLING

Version 6.0

Chromobotia macracanthus er fiskens navn efter Andreas Kottelats revision af botia. Tidligere var den kendt som Botia macracantha (pop. pragtsmerling, pragtbotia eller klovnsmørling) er en af akvariets mystiske fisk. Dens hjemsted er Sumatra og Borneo. Dens biotop er såvel stille som strømmende vande. Flere iagttagelser i naturen siger, at Chromobotia macracanthus yngler i hurtigt strømmende vandløb, altså i biotoper som er anderledes end hvor den lever og hvor ungerne i øvrigt vokser op. Beskrivelser af synlige kønsforskelle findes ikke.

I naturen kan Chromobotia macracanthus blive op til 30 cm. I akvariet er det højest opnåelige omkring 16 cm. Hvorfor?

Nogle siger, at det er på grund af dens langsomme vækst. Den vokser bare langsommere i akvariet og når aldrig at blive fuldt udvokset. Måske derfor har der aldrig været leg og opdræt af Chromobotia ma-

cracanthus. Der er ikke registreret opdræt af Chromobotia macracanthus, men der foreligger sporadiske beretninger, bl.a. har man i Sverige konstateret at en afdød hun var med æg.

Akvariet

Det er vigtigt at der er masser af skjulesteder. Dem kan du lave af rødder, beplantning, kokoskaller. Husk belysningen, den skal være dæmpet, fisken er skumringsaktiv. Vigtigt: Bundlaget skal være blødt, aldrig hårdt grus. Flydeplanter i overfladen hører hjemme i dette akvarie.

Vandet

Blødt dH 5, let surt pH 6-6,5. Temperatur 26°C-30°C.

Vigtigt: Regelmæssige vandskift. Fisken er meget følsom overfor hvide pletter (Ichthyophthirius).

Foder

Ikke noget problem.

Nogle akvarister tror at *B. macracantha* er en skraldemand fordi den kan æde foder som er levnet af andre fisk, men det er altså ikke det samme. Du kan fodre med myggelarver, flagefoder, fodertabletter og en gang i mellem dafnier.

Nogle *Chromobotia macracanthus* tager også gerne skiver af agurker og zucchini (squash). Snegle er en yndet spise, der er folk der køber dem som sneglebe-kæmpere. De er effektive og helt økologiske sneglebekæmpere.

Billedet viser en flot repræsentant for arten. Du ser føletrådene ved munden, de kraf-

indkapslet af brus (påvist af Günther Sterba, 1987) Tornene ved øjnene er et andet karakteristikum, som ikke rigtigt fremgår, det samme gælder åndedrættet som er via tarmåbningen. Og så kan den sige noget. Ved fodring afgiver den klikkende lyde. Dette kan ses og høres på en YouTube-film, hvor man ser en stime som indtager deres morgenmåltid. Husk at slå højttalerne til og at lukke for evt. anden lyd. Så hører du tydeligt deres karakteristiske klikkelyde. Filmen kan ses på YouTube på adressen <http://www.youtube.com/watch?v=iINQsLsRIj0>

Selskab

Chromobotia macracanthus kan lide artsfællers selskab. De skal holdes i stime. Selskab af andre arter kræver at disse er små og fredelige. Store og urolige fisk vil

tige bryst- og bugfinner som giver en stabil svømning over bunden, svømmeblæren, som til dels er

skræmme botiaerne ind i deres huler og der bliver de.

Vigtigt: Hold aldrig Chromobotia macracanthus uden artsfællers selskab!

Gruppens sociale struktur

Når en gruppe Chromobotia macracanthus har fundet sammen vil den danne det, der videnskabeligt kaldes ”homotypisk socialitet”, eller sagt med jævne ord: De vil begynde at ligne hinanden.

Denne ensartethed i adfærd og væsen er helt afgørende for gruppens succes. Gennem fysisk berøring opbygger fiskene individuelle distancer, hvorved gruppens rangorden opbygges.

Det er alt afgørende, at Chromobotia macracanthus kun må holdes stimer, der er så store, at grupperne kan dannes og fungere. En stime skal være på mindst 6 fisk, men meget gerne flere. Den gruppe eller stime Chromobotia macracanthus, som denne artikel tager udgangspunkt i består af (formodet) 3 hanner, 1 hun + 4 ikke kønsidentificerede eksemplarer.

Rangordenen

For at opretholde fred og fordragelighed indbyrdes, må gruppen have en rangorden. Denne struktur dæmper aggressivitet, fremmer fælles-

skab og sikrer fordelingen af foder og sovepladser.

Rangfordeling

Rangfordelingen er resultatet af gruppens dannelse og den er ganske klar. Højest rangerer den største han, derefter den næststørste, så den tredjestørste osv.

I den gruppe, der danne grundlag for artiklen er placeringen efter størrelse ganske klar. Han nr. 1 er 20,8 cm Han nr. 2 = 18,7 cm Han nr. 3 = 15,8 cm. Den dominerende han leder gruppen og overvåger den mod alle trusler. I det beskrevne akvarie er han, modsat de andre, ofte nær forruden. Det er fra den kant, han imødeser en evt. fare.

Bortset fra gruppens nr. 2 og nr. 3 viger alle i gruppen for nr. 1. Nr. 3 viser ham stor respekt, nr. 2 tager sig flere friheder – indimellem skal rangfølgen prøves af i småkampe, de forløber som regel fredeligt.

Man kunne tro, at øjentornene var våben, men jeg har i intet tilfælde i de 4 år, jeg har holdt gruppen, set dem brugt i kampe.

Et sikkert tegn på magtkamp er når en han anlægger en smudsigtgrå farve. Den er ikke tegn på underkastelse, men et sikkert tegn på beredskab. Farveskiftet sker kun overfor gruppens andre botier. Forstyrrelser

AKVARIIEFISKEN

er flyttet på landet

Forretningen er overtaget af Mads Christensen, Hemmeshøjvej 2, 4241 Vemmelev
Tlf. 22 73 44 87
mail: mads@akvariefisken.dk

AKVARIIEFISKEN
ÅBNINGSTIDER
LØRDAG-SØNDAG 10⁰⁰-15⁰⁰
MANDAG-FREDAG LUKKET
KUN ÅBEN EFTER AFTALE

www.akvariefisken.dk

udenfor akvariet påvirkede aldrig farverne. Nr. 4 i rangordenen er en hun. Typisk holder hun altid samme farve. Jeg ved ikke om hunnerne mangler evnen til farveskift. Måske er der blot ingen i gruppen, der tilskynder hende til den adfærd.

Undertiden fik jeg det indtryk, at hunnerne altid har en blegere farve. Men netop denne hun har altid samme klare farve.

Imidlertid skulle det ligge fast, at hunnerne kort før legen antager en bleg farve. I øvrigt har hun en særstilling i gruppen. Uden for legetiden ligger hendes position efter nr. 3.

I legetiden bliver hun vartet op. Hun er da tykkere med mindre bevægelighed, men hun har til hver en tid lov til at afsøge hele territoriet for føde – ja, selv det at snuppe føden for næsen af den næsthøjeste kan hun tillade sig. Også i denne periode er hunnen som regel ifølge med mindst en han, især hun kommer ind i ukendte områder. I gruppen er yderligere 4 chromobotia, køn? Deres stilling i hierarkiet kan ikke fastslås.

Stridigheder opstår især ved fodestederne og i hulerne. De opstår når individuelle territorier skal fastlægges. Et sikkert tegn på underlegen-

hed er, at den laveststående svømmer hen til den højeststående. Tilnærmelsen sker skråt bagfra. Den laveste puffer med munden den højeststående i partiet omkring brystfinnerne.

Rangorden under fodringen

Når du fordrer, kan du med held bruge en foderring. Hvis overfladen er dækket af flydeplanter, så vil der også være nogle små våger hist og her – de er også velegnede som fodersteder.

En typisk fodersituation er når der står enchytræer på menuen. Her indtager den dominerende han til fulde sin position. Han svømmer direkte hen til foderringen med de lækre enchytræer og tager for sig af retterne, medens de andre chromobotia bare kan se på. Når han er færdig, indtager rangordenens han nr. 2 pladsen, derpå nr. 3 osv.

Rangorden omkring hulerne

To drænrør og en vandfordamper, sidstnævnte af den type, der hænger uden på radiatoren, men uden bund, var skjulestederne for Klaus' botier. Enkelt og funktionelt, men ikke sådan lige naturens eget design! Dét kan der let rådes bod på. Den utraditionelle hule skjules med sand eller grus.

Gruppens hanner søgte hver sig til-

holdssted. De højest rangerende flyttede ind i drænrørene. 2. rangklasse flyttede ind i vandfordamperen. Hierarkiets lavest rangerende viste deres respekt ved direkte at undgå rørene.

Kommunikation i gruppen

Som allerede nævnt, kender man også chromobotia på, at de kan give lyd fra sig. Deres knirkende lyde blev da også snart en del af adfærdsmønsteret – især vist nok når der var lidt gnidninger i flokken.

Klaus vil ikke udelukke, at lydene er en del af flokkens løbende kommunikation. Botiernes sprog omfatter med sikkerhed mindst 3 forskellige lyde, som kan opfattes af det menneskelige øre. Dertil sandsynligvis et ukendt antal, som ligger på frekvenser, som ikke kan registreres med menneskets begrænsede hørelse.

Territorial adfærd

Beretningen om denne chromobotia gruppes territoriale adfærd er beretningen om en efterligning af naturens betingelser. Den kunstige biotop er opbygget således, at et naturligt adfærdsmønster kan opfyldes, dog synes det ikke at kunne opfylde fiskenes krav for leg og formering.

Biotopens anvendelse kan groft inddeles i: Bo-områder – lader sig vanskeligt afgrænse Fourageringsområder – de steder hvor der fodres Soveområder – i beskrevne tilfælde identiske med bo-områder.

På baggrund af sine studier er Klaus helt overbevist om, at chromobotia er territorialhævdende fisk.

Akvariets opdeling

Klaus beskriver sit akvarie således: Venstre tredjedel er bo-, fouragerings- og opholdsområde. Mellemside tredjedel er ”transitområde”, som afsøges for foder og kun huser en enkelt beboer. Højre tredjedel er for belyst efter fiskenes behov. Området er delvist dækket med flydeplanter. Fiskene opholder sig der kortvarigt i forbindelse med fodersøgning.

Bo-, fouragerings- og opholdsområder

Venstre tredjedel er møbleret med to omvendte urtepotter, ovenpå disse ligger 2 skifferplader, placering over bunden ca. 12 cm.

På bunden ligger drænrør og øverst, ovenpå skifferpladerne, er der trærodder. Overfladen er tæt dækket med flydeplanter. Bunden er for ca. 75 % vedkommende i skygge.

Adfærden i disse akvarier er typisk for hulefisk. Megen tid bruges på ophold i hulen; fra dens sikre skjul kigger botierne ud i omgivelserne.

Der er nogle specielle træk ved disse fisks hvileadfærd. Kropsstillingen

er forskellig indenfor og udenfor hulen. Når de hviler "inden døre" ligger de fladt på

siden eller læner sig op side, som-

til hulens metider mod- halespidsen pegende udenfor.

Det kan se ud som om fisken er død, men det behøver altså ikke være udtryk for den evige hvile. Klaus har målt botiernes brug af hulerne, den varierer med årstiderne. For den mest dominerende fisk er den = 40 % af tiden, for de lavere placerede er den helt oppe på 60 %.

Chromobotia bryder sig ikke om at nogen kaster skygge på akvariet.

Heller ikke, at det rystes eller at nogen træder for tæt på. Når dét sker, tager de omgående flugten til hulerne sikre omgivelser. Når de er i hulerne, er der intet der kan forstyrre dem i deres ro. De lader sig ikke forstyrre.

Når en chromobotia har fundet ind i sin hule, så må man tage hulen op for at få dyret ud, og så prøver den endda, at hage sig fast med sine øjentorne.

Når botierne ikke opholder sig i umiddelbar nærhed af hulerne, dvs indenfor en afstand på 1 – 2 kropslængder, træder en tydelig social adfærd i kraft. De dominerende fisk overtager sikkerhedsopgaver. Den dominerende han er posteret nær forruden. Hans opgave er at varetage botiernes fælles sikkerhed og kan han ikke dét, bliver hans dominans af meget kort varighed. Flugtreaktionen er hurtig og præcis, præget af artens højt udviklede præcision og orienteringssans. Det er væsentligt for deres adfærd, at akvariets indretning ikke ændres.

Denne artikel er i alt væsentligt baseret på en artikel skrevet af Klaus Gerhard, Rostock, Tyskland. Bragt 1. gang i Aquarien-Terrarien 2/89. Bragt 1. gang på dansk i AKVA-NYT nr. 145-46. Oversat fra tysk og redigeret for Internettet af @kva-net's redaktør. Desuden er der såvel hoved- som underartikler fundet supplerende oplysninger på Internettet. Seneste revision og udvidelse i maj 2008 v. @kva-net's redaktør. Copyright Foreningen Akva-Net. Gengives her med tilladelse fra Foreningen Akva-Net.

Bestyrelsen:

Formand: John Pærremand
Søndermarken 9, Rosted,
4200 Slagelse
Tlf. 58 58 44 76
Mail: foodee@post.tele.dk

Næstformand: Jens Bjarne Larsen
Opdrætsregistrator
Valbygårdsvej 35, 4200 Slagelse
Tlf. 58 52 37 16
Mail: bjarne_larsen@live.dk

Kasserer: Johannes Noval
Sørbylillevej 15, Sørbylille,
4200 Slagelse
Tlf. 30 703 702
Mail: johannes@noval.dk

Medlem: Frank Johansen
Overdrevsvej 11, Sørbymagle
4200 Slagelse
Tlf. 58 54 57 88
Mail: helleogfrank@atix.dk

Sekretær/klubbladet/hjemmesiden:
Per Kylesbech Petersen,
Skovagervej 14, Bringstrup, 4100 Ringsted
Tlf. 57 61 70 41 - 25 88 33 54
Mail: per@kyllesbech-petersen.dk

Suppleanter:

Birthe Petersen **Tlf. 57 61 70 41** birthe@kyllesbech-petersen.dk
Kim Baisner **Tlf. 58 58 43 79** kbaisner@city.dk

Klubbens adresse er formandens

Kontaktpersoner:

Nye medlemmer/indmeldelse samt saltvandsgruppen:
Frank Johansen
Overdrevsvej 11, Sørbymagle, 4200 Slagelse
Tlf. 58 54 57 88 - Mail: helleogfrank@atix.dk

Akvariegruppen og opdræt:
Jens Bjarne Larsen, Valbygårdsvej 35, 4200 Slagelse
Tlf. 58 52 37 16 - Mail: bjarne_larsen@live.dk

Terrariegruppen:
John Pærremand, Søndermarken 9, Rosted, 4200 Slagelse
Tlf. 58 58 44 76 - Mail: foodee@post.tele.dk

Fotogruppen:
Per Kylesbech Petersen, Skovagervej 14, 4100 Ringsted
Tlf. 57 61 70 41 - Mail: per@kyllesbech-petersen.dk

Havebassingruppen:
John Pærremand, Søndermarken 9, Rosted, 4200 Slagelse
Tlf. 58 58 44 76 - Mail: foodee@post.tele.dk

Kontingent 2010

Voksne.....: kr. 200 pr. år Pensionist par.....: kr. 190 pr. år
Junior/pensionist.....: kr. 130 pr. år Familiekontingent*.....: kr. 275 pr. år
Alle interesserede er velkomne til at deltage 1-2 møder før man bestemmer sig for medlemskab.
* alle familiemedlemmer i samme husstand

Savner du en *nærværende* bank?

Skift til Spar Nord

Hos Spar Nord lytter vi. Det handler ikke kun om dine penge. Det handler om dig, dine muligheder og dit liv. Kom ind og lad os høre, hvad du forventer af din bank.

spar nord

Næstved

min bank

Spar Nord Næstved
Farimagsvej 8, Kvægtorvet
4700 Næstved
Tlf. 55 75 03 50
www.sparnord.dk/naestved

spar nord

Slagelse

min bank

Spar Nord Slagelse
Klingeberg 2
4200 Slagelse
Telefon 72 25 01 70
www.sparnord.dk/slagelse